

Thiết kế dự án hiệu quả: Bộ câu hỏi định hướng Thay đổi lớp học bằng cách thực hành đặt câu hỏi có hiệu quả

Chiến lược lôi cuốn mọi học sinh

Kết hợp chặt chẽ câu hỏi khái quát và câu hỏi bài học trong chương trình dạy học là một cách hiệu quả để thúc đẩy đòi hỏi, tư duy bậc cao nhằm đến mục tiêu của học sinh. Nhưng cần phải có nhiều câu hỏi tốt để thực sự thay đổi lớp học và lôi cuốn tất cả học sinh vào việc học.

Chuyên gia nghiên cứu phát triển, Jackie Walsh và Beth Sattes (2005), tác giả của cuốn sách *"Đặt câu hỏi có chất lượng: Nghiên cứu thực hành để thu hút mọi người học"*, tuyên bố rằng việc biết cách xây dựng những câu hỏi có chất lượng mới chỉ là bước đầu trong quá trình thay đổi lớp học. Các tác giả đưa ra luận điểm cho rằng nếu các nhà giáo dục muốn mọi học sinh đều tham gia trả lời câu hỏi, thì họ phải dạy cho học sinh cách "ứng tác với câu hỏi", điều chỉnh các chuẩn mực trong lớp học để hỗ trợ học sinh.

Để bắt đầu quá trình thay đổi lớp học của thầy cô, cần phải tạo lập được không gian không có sự mạo hiểm nơi học sinh cảm thấy thoải mái trong việc hỏi và trả lời. Cần phải đảm bảo, mọi học sinh đều hiểu rằng không có câu hỏi nào là dở, và luôn luôn cho học sinh nhiều thời gian đặt câu hỏi, xử lý và trả lời.

Tiếp theo, phân công các kế hoạch đòi hỏi học sinh trả lời "những câu hỏi tổng quát" và hỗ trợ cho các em bằng những chứng cứ. Giới thiệu cho học sinh các chuỗi sự kiện hoặc những vấn đề mà các em phải tự tìm giải pháp để giải quyết. Thời gian đầu, học sinh thường không quen với câu hỏi mở, hầu hết đều cần được hướng dẫn cũng như đảm bảo cho ra nhiều câu trả lời đúng. Cần phải đưa ra những gợi ý hướng dẫn phù hợp giúp cho học sinh đảm bảo chắc chắn thành công và thường xuyên theo dõi công việc của các em. Nhắc nhở học sinh phải đưa ra được tính hợp lý của các ý kiến, hình thành giả thuyết dựa trên các luận cứ.

Định thời gian cho các câu hỏi. Dùng các kỹ thuật tìm kiếm thông tin để thúc đẩy học sinh làm sáng tỏ các ý tưởng, biện giải lập luận. Sau đó, thử thách học sinh bằng những câu hỏi phức tạp hơn. Giúp học sinh hiểu rằng để trả lời những câu hỏi tổng quát như vậy, trước hết cần phải tập trung vào các câu hỏi nhỏ hơn.

Một khi học sinh quen với việc khám phá những câu hỏi có đáp án mở được hỗ trợ bằng các chứng cứ, thầy cô hãy thực hiện bước rà soát lại và đảm nhận vai trò của người hướng dẫn. Hãy dạy cho học sinh cách tự đặt ra câu hỏi, khuyến khích họ điều chỉnh và đặt câu hỏi mới dựa vào ý kiến của những cá nhân khác.

Cuối cùng, khi bắt đầu đánh giá công việc của học sinh, thầy cô nên xem xét tính hiệu quả của việc luyện cách đặt câu hỏi của mình. Nếu học sinh không thể trả lời được câu hỏi khái quát, câu hỏi bài học, không thể tìm được câu trả lời từ những chứng cứ, liệu có phải giảm bớt độ khó của các câu hỏi không? Thầy cô có cần phải vận dụng các kỹ thuật tìm kiếm thông tin hiệu quả hơn để thúc đẩy học sinh làm rõ các ý tưởng, giải thích cách lập luận của các em không? Hay thầy cô cần phải cung cấp thêm nhiều gợi ý hơn để chắc chắn rằng các mục tiêu dạy học được đáp ứng? Nếu tất cả học sinh không thích thú trong việc học, thầy cô có cần phải tăng cường thực hành trong lớp để mọi học sinh cảm thấy thoải mái khi chia sẻ ý kiến hoặc phát biểu ý kiến riêng của mình? Nếu những công việc này chưa thể hiện được trình độ tư duy bậc cao của học sinh (các đáp án duy nhất hoặc các cách tiếp cận sáng tạo), liệu thầy cô có cần phải thay đổi những yêu cầu của dự án hoặc công cụ đánh giá để đạt mục tiêu kỹ năng này không? Hoặc thầy cô có cần phải tăng thực hành và hướng dẫn tập trung vào các câu hỏi mở không?

Việc biến lớp học của thầy cô thành một nơi khiến tất cả học sinh bị cuốn hút, say sưa hỏi và trả lời các câu hỏi tổng quát sẽ đòi hỏi cần phải có thời gian, công sức, sự giám sát cũng như sự điều chỉnh. Nhưng bù lại, học sinh sẽ rất thích thú nỗ lực tư duy và học tập để có được kết quả tốt.

Nguồn

Walsh, J. A. and Sattes, B. D. (2005). *"Đặt câu hỏi có chất lượng: Nghiên cứu thực hành để thu hút mọi người học"*. Ấn bản của Thousand Oaks, CA: AEL and Corwin Press.

Đánh giá lớp học. *Kỹ thuật đặt câu hỏi*. Pinellas School District and Florida Center for Instructional Technology.

<http://fcit.usf.edu/assessment/classroom/interacta.html>* Tiếng Anh